

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

2021

Ing. Kristina Šantrůčková

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

STUDIUM V OBLASTI PEDAGOGICKÝCH VĚD PRO UČITELE
ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ A
ODBORNÉHO VÝCVIKU

2020-2022

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Kristina Šantrůčková

Motivace studentů ke studiu SŠ

Praha 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená závěrečná práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Kristina Šantrůčková

Anotace

Tato práce pojednává o tom co je motivace a jaké potřeby mají jedinci. Dále se práce věnuje charakteristice psychologie – zaměřeno hlavně na pedagogickou psychologii a motivaci k učení.

Praktická část je řešena formou dotazníkového šetření, při kterém byly položeny otázky, co motivuje žáky studovat střední školu zakončenou maturitou. Jak tito studenti vybírají obor a konkrétní střední školu. Cílová skupina dotazovaných respondentů byli studenti středních škol různých oborů, ve věku od 15 do 19 let.

Klíčová slova

Dotazníkové šetření, motivace, pedagog, potřeba, psychologie, střední škola, student, studium, škola, teorie motivace, učitel.

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 PSYCHOLOGIE, MOTIVACE, POTŘEBY.....	9
1.1 Psychologie.....	9
1.1.1 Základní teoretické obory psychologie.....	9
1.1.2 Aplikované psychologické obory.....	11
1.1.3 Psychologické metody.....	12
1.2 Motivace.....	13
1.2.1 Zdroje motivace.....	15
1.2.2 Motiv.....	15
1.3 Potřeba.....	17
1.3.1 Potřeba a motiv.....	17
2 TEORIE MOTIVACE, MOTIVACE VE ŠKOLSTVÍ.....	21
2.1 Teorie motivace.....	21
2.2 Motivace k učení.....	22
2.2.1 Motivace a výkon.....	22
2.2.2 Vnější motivace k učení.....	23
2.2.3 vnitřní motivace k učení.....	24
2.2.4 Rozvoj motivace k učení.....	25
PRAKTICKÁ ČÁST.....	28
3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	28
3.1 Výzkumné šetření.....	28
3.2 Cíl práce.....	28
3.3 Metody sběru a analýzy dat.....	29
3.4 Výsledky výzkumu.....	29
4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	41
4.1 Závěry dotazníkového šetření.....	41
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	45
SEZNAM ZKRATEK.....	47

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	48
SEZNAM PŘÍLOH.....	49

ÚVOD

Téma této práce si autorka zvolila z důvodu zjištění reálného důvodu, co motivuje studenty ke studiu střední školy. K tomu ji vedla vlastní touha a poznání/prozkoumání tohoto tématu do hloubky. Proč si dnešní studenti vybírají studium zakončené maturitou a ne jen výuční obor, který by mohl pro ně být jednodušší. Autorka k této problematice došla při své profesi, kdy si měla jakožto mladá žena stoupnout před třídu plnou adolescentů a zaujmout je jejím vyprávěním. Celou dobu, co autorka učí na střední umělecké škole si tuto otázku pokládá a snaží se přijít na reálný důvod jejich motivace sedět zrovna v této škole.

Dokud autorka práce učila pouze předmět počítačů, tak věděla víceméně jak své studenty zaujmout, nebo je “donutit pracovat“ na hodině, ale po půlroce dostala k tomuto praktickému předmětu další předmět ekonomie, která je spíše výkladového charakteru, tak autorka začala přemýšlet, jak studenty zaujmout a naučit je tomuto “nudnému“ předmětu. Právě proto ji napadla otázka – co motivuje dnešní studenty? Proč tu jsou?

Ano, autorku napadlo se studentů přímo zeptat, ale po položení otázky se jí dostalo většinou odpovědi, že je k tomu někdo donutil – například často, že to byli rodiče, kteří je nutili mít maturitu, nebo že někdo z jejich blízkých na ně tlačil, aby si vybrali umělecký obor. Toto téma autorku začalo zajímat ještě víc, když otázku začala pokládat zcela záměrně kdykoliv jakémukoliv člověku ve věku 15-18 let (nejen studentům střední umělecké školy), většinou daný člověk odpověděl, že mu školu vybrali rodiče a nebo ho rodiče donutili jít na školu s maturitou. Na další otázku, proč ho nutili vždy odpověděli, že rodiče si přáli, aby měl maturitu a že oni osobně by raději šli na výuční obor, u kterých je rozmanitější výběr, dělali by, co je baví, ale hlavně že výuční obor je kratší a jednodušší. Někteří tázaní věří, že bez maturity se v dnešní době neobejdou. Že bez maturity neseženou vůbec práci, nebo nebudou moci nastoupit na vysokou školu (což v našem školství doopravdy nejde).

Tato práce je založena na průzkumu mezi mládeží ve věku 15-19 let a snaží se zjistit jaká je jejich motivace studovat (jakýkoliv obor a proč nezůstat jen u základního

vzdělání). Autorka by ráda zjistila, jestli dnešní mládež zajímá i něco jiného než jen sociální sítě a takzvané „felení“¹ venku s kamarády.

Závěrečná práce bude mít dvě části. První část bude teoretická část, která se bude zabývat pojmy motivace, psychologie a potřebami jedinců. Dále teorií motivace a jaká je motivace k učení.

Praktická část práce je tvořena dotazníkovým šetřením a jsou zjišťovány důvody žáků k výběru určité střední školy. Krom momentálních záměrů a cílů se v dotazníku objevily i dvě otázky na budoucnost (zda dnešní mládež uvažuje nad tím, co bude za 5 až 10 let a kde se za 10 let vidí). Proč si danou školu vybrali, jaké je vedly vnitřní pohnutky nebo kdo je ovlivnil při rozhodování. Získané informace z dotazníkového šetření mají odhalit totožné či různé motivy žáků vedoucí ke studiu na střední škole. Dotazník byl určen a poslán respondentům ve věku 15 – 19 let, studující střední školy, střední odborné školy a střední odborné učiliště.

Závěrem práce bude vyhodnocení odpovědí z dotazníku a interpretace výsledku.

¹ Felit = univerzální slovo, které se hodí pro všechny situace – nejčastěji však posedět s přáteli, popít, něco řešit, odpočívat. Toto slovo používá převážně dnešní mládež.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PSYCHOLOGIE, MOTIVACE, POTŘEBY

1.1 PSYCHOLOGIE

Definice psychologie říká, že psychologie je věda o lidském prožívání, jednání a hlavně psychice. Mezi ostatními vědami má specifické postavení, protože u ostatních věd jsou předměty poznávány subjektem (člověkem), ale u psychologie může, jakožto u jediné vědy, subjekt pozorovat a zkoumat sám sebe, či jiné subjekty. Věda o psychologii je zvláštní, protože stojí na pomezí věd společenských, filozofických, přírodních a humanitních.

Kromě toho, že je to věda, lze na ní pohlížet i z jiného úhlu pohledu. Když se pomine věda, je potřeba zmínit, že psychika člověka má pevný hmotný základ v nervové soustavě a v centru nervové soustavy – mozku. Psychika je tedy projev nervové soustavy. Základní kategorií pohledu na lidskou psychiku je jedincovo chování, aktivita, psychické činnosti a jednání.

Do psychologie se řadí mnoho specializací. Známe dětskou, sociální, vývojovou, srovnávací, vzdělávací, nebo fyziologickou psychologii. Témata, která jsou předmětem studia psychologie, tak představují široké spektrum jevů zahrnující učení, motivaci, vnímání, poznávací procesy, emoce, inteligenci, žití a osobnost nebo duševní poruchy.

Psychologie zkoumá i to, jaké a jak velké jsou individuální rozdíly mezi jedinci v důsledku vrozených dispozic, nebo v důsledku působení okolního prostředí daného jedince. Tomuto příkladu se věnuje především behaviorální genetika. U každého výzkumu v oblasti psychologie je třeba myslet na etická a právní omezení a proto je většina výzkumů prováděna na zvířatech, kdy vědci doufají, že získané poznatky půjdou převést na humánní sféru.

1.1.1 ZÁKLADNÍ TEORETICKÉ OBORY PSYCHOLOGIE

Psychologie se dá rozdělit na základní vědní obory a aplikované vědní obory. Základní vědy zkoumají a rozvíjejí obecné základy lidské psychiky, dále řeší způsoby

lidského chování (jedincova chování) a zkoumají způsob, jakým lidský jedinec získá a zpracuje informace o světě a také, jak vnímá ostatní lidi. V neposlední řadě zkoumá vývoj a průběh života jedince a i psychická onemocnění. Obecné poznatky, na které vědci přijdou v základním vědním oboru, se poté dále využívají v aplikovaných vědních oborech psychologie. Proto zde autorka uvede základní obory se stručným popisem.

Psychologie obecná

Je to základní kámen tohoto oboru, který nám říká, že psychologie je věda. Vymezuje základní kategorie a termíny, zkoumá paměť, pozornost jedince, obecně kognitivní funkce a utváří metodologické základy předmětu psychologie.

Psychologie vývojová

Zkoumá vývoj lidského jedince od období před narozením (v pokročilém aplikovaném oboru: prenatální psychologie), zátěž, kterou pro dítě představuje porod, vývoj novorozence, jeho vnímání světa i hodnocení světa, obecné zákonitosti vývoje vnímání, rozvoje motoriky, vývoj písma, kresby, schopnosti chápat symboly a písmena, chápat prostor kolem něj, obecné zákonitosti vývoje inteligence, vývoje schopnosti učení a sociální učení. Vývoj osobnosti jedince ve vztazích k ostatním během celého dětství, dospívání, ale i v dospělosti a stáří (aplikovaný obor: gerontopsychologie).

Psychologie sociální

Zaměřuje se na vztahy lidí mezi sebou, na chování jedince ve skupině a jeho postavením. Dále zkoumá, jaký vliv mají výkony jedinců ve skupině a také to, proč jedinec ve skupině dělá věci, které by sám jinak nečinil (např.: „Má rozkaz jednat krutě s jiným jedincem, ale sám od sebe by to nikdy neudělal“).

Psychologie osobnosti

Zde se znovu objevuje vývoj jedince a průběh života. Dále se zaměřuje na strukturu a dynamiku psychických procesů jedince. Někdo může chápat psychologii osobnosti jako obecnou psychologii, ale opak je pravdou – tyto dvě disciplíny si jsou velice podobné a úzce na sebe navazují, ale nejsou sami sobě součástí. Osobnost se formuje od dětství, a proto souvisí s vývojovou a sociální psychologií. Pokud by jedinec vyrůstal bez

sociálního rozvoje a neučil by se sociálním dovednostem, pak by po psychické stránce nepřežil.

Psychologie srovnávací

Srovnává chování jednotlivých druhů včetně člověka. Zkoumá vývoj forem sociálního soužití jedinců s ostatními svého druhu. Zkoumá chování vůdce smečky na smečku (toto jde krásně pozorovat u zvířat, ale toto chování existuje i mezi lidmi). Nejlépe tento jev lze pozorovat u člověka a psa, pokud člověk není vůdce smečky (nemá dominantní postavení), pak tedy pes místo něj zaujme pozici vůdce smečky (čili on udává chod věcí a slovo).

Psychopatologie

Zaměřuje se na psychické poruchy, druhy, jak vznikly a jak se vyvíjí. Někdy se řadí i mezi aplikované obory, protože do ní spadá praktická diagnostika, prevence a terapie.

1.1.2 APLIKOVANÉ PSYCHOLOGICKÉ OBORY

Klinická psychologie

Zaměřuje se na problémy jedinců a malých skupin. Psychologové tohoto oboru spolupracují s lékaři ve zdravotnických zařízeních (nemocnice, kliniky, polikliniky, léčebny a poradny) a vyšetřují jedince, diagnostikují problém, poruchy, nebo nemoci (předmět psychodiagnostiky). Psychologové také navrhnou léčbu, což spadá do oboru psychoterapie.

Psychologie práce a organizace

Jeho rozmach nastal na počátku našeho století v souvislosti s rozvojem průmyslu. Tehdy byla potřeba začít řešit v praxi problémy v oblasti člověk-stroj; člověk-práce, jako proces; a člověk-ostatní lidé.

Sociální psychologie práce - věnuje se otázkám mezilidských vztahů na pracovišti, sociálnímu klimatu, motivačnímu vlivu neformálních sociálních skupin, pracovním podmínkám. Inženýrská psychologie - zajišťuje respektování požadavků lidí u obsluhy

technicky i na řídicích pracovištích a při posuzování zátěže u náročných prací. Při výrobě strojů obsluhovaných lidmi bylo potřeba myslet na rozložení a rozsah pozornosti ke vztahu ovládacích panelů stroje. Dnes se zkoumá odolnost výkonu v zátěžových situacích – zda je jedinec schopný jednat racionálně při poruchách, či haváriích (například piloti dopravních letadel musejí projít hodinami v trenažéru, než si sednou do opravdového letadla, ale zároveň musí být připraveni na jakoukoliv situaci, která se může během letu stát.

V budoucnu je možné, že se v této sféře objeví ještě dalších mnoho podoborů psychologie, např. psychologie dopravy, ekonomická psychologie, psychologie reklamy, psychologie trhu, nebo psychologie řízení. Momentálně je možné se s psychologem na pracovišti setkat například při analýze organizační struktury podniku, při náboru nových zaměstnanců, při rekvalifikaci, nebo při výcvikové a rozvojové činnosti společnosti.

Pedagogická psychologie

Obor, který řeší otázky výchovně vzdělávacího procesu z praxe a z psychologického hlediska. Analyzuje vývoj, průběh, podmínky a výsledky vyučování a výchovy. Předmětem oboru jsou děti a mládež, jak se formují, učí, jaké mají zájmy se zřetelem působení výchovy a okolí jedince. Sleduje učitele, vychovatele a žáky, jak na sebe vzájemně působí a jaké mají vztahy. Nelze sledovat pouze žáky, bez ohledu na vychovatele a učitele (výsledek by nebyl objektivní)².

1.1.3 PSYCHOLOGICKÉ METODY

Rozeznáváme dvě základní protikladné metody, jak zkoumat psychiku:

- 1) **Introspektivní popis** – zabývá se náladami, halucinacemi, pocity, sny, kreativitou, schopností volit si z výběru, hodnotovým systémem, jednoduše lze říci samotným vnitřkem jedince.

² PhDr. URBAN Jindřich, Ph.D. Co je psychologie [online]. SVŠE Znojmo – Univerzita třetího věku [cit. 2021-11-15]. Dostupné z:

<https://www.svse.cz/uploads/File/Co%20je%20psychologie%20a%20cim%20se%20zabyva.pdf>

- 2) **Behavioristické pozorování** – předmětem pozorování a analýzy je chování (anglicky: behaviour) jedince. Behavioristé tvrdili, že jediná možnost, jak zkoumat lidskou psychiku, je vnější chování, které se dá pozorovat, je objektivní a zkoumatelné. Chování je popsáno systémem podnět – reakce.

1.2 MOTIVACE

Co je to motivace? Termín motivace je odvozeno z latinského slova „movere“, které lze do češtiny přeložit jako pohybovat se, nebo hýbat se. Termín motivace patřil už v dobách antiky mezi pojmy, které lidi zajímaly a často se jimi zabývaly. První zmínky o motivaci pocházejí od Platóna (kolem 300 n. l.), který ji dával do spojitosti s lidskou osobností, lidskou činností i celkovým postavením člověka a jeho úkolem ve společnosti. Jelikož však motivaci nikdo nikdy neviděl a lidé se jí nemohli hmatatelně dotknout, popřípadě ji změřit, patřila mezi pojmy zahalené rouškou tajemna a mystiky. Zjednodušeně lze říci, že motiv je něco, co nás žene kupředu, nebo nás uvede do pohybu. To “něco“, co nás žene kupředu, může být potřeba, emoce či touha³.

Pokud máme jako jedinci určitou potřebu, říkáme tomu vnitřní impulz. Ten může být jakkoliv silný, ale pokud nezapojíme svou vůli a nepohneme se, tak pak vnitřní impulz nemůže být efektivní. U každého jedince probíhá individuální vývoj a utváří se jeho struktura potřeb (Pavelková 2002). Motivace má u každého jedince své zdroje a ty jsou vnitřní, nebo vnější podněty. Lidé jednájí proto, aby něčeho dosáhli, a to má své psychologické příčiny. Uspokojení potřeb u lidí vychází z jejich nedostatků, které v životě mají. Pokud jim něco chybí a mají dostatečnou motivaci a vůli, jdou si za tím, dokud to nedostanou.

V psychologii není pojmu motivace přisuzován zcela jednotný obsah, proto se v literatuře setkáváme s mnoha definicemi pojmu motivace a žádná není jednotná. Problematika motivace patří v dnešní době mezi jedno z témat, jejichž výzkumem se moderní psychologie zabývá jak pro všeobecnou popularitu, tak i složitost a závažnost.

³ ADAIR, John Eric. Efektivní motivace. Praha: Alfa Publishing, 2004. Management (Alfa Publishing). ISBN 80-86851-00-1.

Motivace je významnou součástí psychologie obecně, tedy i psychologie pedagogické. Hlavní snahou odborníků je vyhledat, pochopit i ozřejmit příčiny nebo důvody, které rozhodují o volbě a aplikování určitého vzorce chování, zároveň tak chtějí zodpovědět často kladené otázky typu „proč se lidé chovají právě tak, jak se chovají, proč stejnou situaci řeší každý odlišným způsobem, proč se vůbec zabývají určitým problémem” apod.

Nakonečný (1997)⁴ toto „proč“ interpretoval dvěma základními aspekty. První aspekt se váže ke způsobu chování (tj. „proč je některý člověk v určité situaci přátelský a ohleduplný, zatímco jiný je lhostejný a zdrženlivý“) a druhý aspekt souvisí s otázkami cíle tohoto chování – s jeho psychologickými důvody. Tyto důvody pak bývají označovány jako motivy, které dávají chování člověka psychologický smysl, tzn. určitou hodnotu. Motivované chování má svůj specifický cíl, který je zaměřen na to něco, co přináší uspokojení.

Jak již bylo zmíněno výše, motivaci nikdo nikdy neviděl a nejde na ní šáhnout – to zdůrazňuje i P. G. Zimbardo³, který ve své práci vyjadřuje určité závěry z toho, co je pozorováno, totiž z toho, že lidské chování směřuje k dosažení určitých cílů, probíhá s určitou silou (úsilím) a člověk při něm prožívá touhu či chtění. Motivace tak jako druh postulované intervenující proměnné tak v sobě zahrnuje:

1. energii a vzrušení;
2. zaměření energie na určitý cíl;
3. selektivní pozornost pro určité podněty a změněnou vnímavost pro jiné;
4. organizaci aktivity do integrovaných vzorců reakcí, resp. jejich sekvencí;
5. udržování zaměřené aktivity, dokud se nezmění výchozí podmínky.

Motivace mimo jiné vysvětluje příčiny orientace člověka na rozdílné cíle, také rozdílnost chování lidí při vykonávání stejné činnosti. Tyto rozdíly způsobuje podle Nakonečného

⁴ NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.

(1997)⁵ teorie učení, která je s motivací v blízkém vztahu. Znamená to, že vedle naučeného projevu chování v určitých situacích je naučen i princip dosahování cílů, závislý především na předchozí zkušenosti. Motivace tak jako intrapsychický proces vysvětluje důvody chování člověka v subjektivně hodnocené situaci, kdy uspokojuje pocíťovaný nedostatek, pramenící z neuspokojených potřeb, návyků, zájmů, hodnot a ideálů. Vysvětluje tak psychologické důvody chování člověka a současně pozorovanou variabilitu chování, proč se lidé orientují na různé cíle.

1.2.1 ZDROJE MOTIVACE

Lidská motivace je ovlivněna celou řadou činitelů, patří mezi ně psychické, intelektové, sociální či emocionální kompetence, které jsou doplněny aktuálním vývojovým obdobím. Jak individualita člověka, tak i míra těchto kompetencí je značně individuální, proto je nutné zjistit, odkud motivace lidského jednání pochází. Motivace chování člověka pramení ze dvou zdrojů.

První skupinu tvoří zdroje vnější (psychologické), označované jako motiv, druhou skupinou jsou zdroje vnitřní (biologické), nazývané potřeby.

Pro vznik motivovaného jednání člověka je nutná přítomnost vnějších i vnitřních motivačních dispozic, základ jejich vzájemné interakce pak vytváří místo pro vyvíjení se motivu, hlavního principu lidského chování.

1.2.2 MOTIV

Motivované chování člověka v případě vnějších, psychologických zdrojů motivace pramení z nějakého vnějšího popudu – nebo-li motivu. Podle Pavelkové (2002) jsou motivy „vnější podněty (jevy, události, názory, předměty a podobně), které mají schopnost vzbudit a většinou i uspokojit potřeby člověka. Rozlišujeme motivy pozitivní (vyvolávající chování směrem k nim – lákavá hračka, pamlsek, pochvala) a negativní (vyvolávající chování směrem od sebe – určitá hrozba, výsměch).“ Mezi popudy a potřebami vznikl úzký vztah, jelikož obě mohou stimulovat lidské jednání podobným

⁵ NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.

způsobem. Z jejich vzájemné interakce, tzn. z hlediska ovlivnění vzniku nějakého motivu, platí vztah nepřímé úměrnosti.

Pokud je vnitřní potřeba velmi silná, stačí k vyvolání motivovaného chování sama o sobě nebo ji může stimulovat nepatrný podnět z okolního prostředí. Naopak, pokud je potřeba příliš slabá, je k vyvolání motivovaného chování nutný velmi silný podnět, protože slabý podnět by k tomu nestačil.

Motiv tvoří primární jednotku motivace, je to psychologická příčina daného chování či jednání osoby, která typicky individualizuje její přežívání a dává tak činnosti člověka psychologický smysl. Motiv hraje důležitou roli při emoční, myšlenkové a fantazijní činnosti člověka. Podle Vágnerové⁶ je duševním projevem aktivizujícím lidské chování, který ho zaměřuje na určený cíl a v tomto směru udržuje po určitou dobu. Nakonečný (1997)³ dodává, že „lidské chování je instrumentální aktivita zprostředkující vztah mezi potřebou a jejím uspokojením, přičemž motiv vyjadřuje obsah tohoto uspokojení.” U motivů se často vyjadřujeme o jejich druzích, skupinách, klasifikaci či třídění. I zde existuje množství názorů na jejich rozdělení.

Homola (1977) motivy rozdělil podle: vzniku (primární, sekundární), orientace (prostředky a cíle), znaménka (pozitivní, negativní), stupně vědomí (vědomé a nevědomé) a intenzity. Smékal (1989) je zase kategorizoval na základě kritérií třídění následovně:

1. Primární a sekundární motivy – primárně jsou prvotní a nepodmíněné, směřují vždy k přímému uspokojení, řadíme sem lidské instinkty a sklony. Motivы sekundární jsou naproti tomu získány, naučeny v průběhu ontogeneze.

2. Elementární a komplexní motivy – dělí se na základě složitosti.

3. Vrozené a naučené motivy – základem je jejich hodnocení z morálního hlediska.

⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0841-3.

4. Vědomé a neuvědomované motivy – rozdělené podle míry jejich uvědomění, či neuvědomění.

5. Duchovní a materiální motivy – duchovní motivy představují kulturní, sociální a psychogenní hodnoty člověka. Materiálně jsou motivy přírodní, biologické, nižší.

6. Vnitřní (biologické) a vnější (psychologické) – vnitřní se obvykle nazývají popudy či impulsy, vnější označujeme jako pohnutky či motivy.

1.3 POTŘEBA

Potřebu lze definovat jako neustálé uspokojování různých potřeb, které mají pro jedince různou hodnotu. Některé potřeby jsou pro zdravého člověka nutnost (potrava, pití...) a pokud jedinec uspokojil nutné a základní potřeby zajišťující každodenní přežití, lze poté uspokojovat vyšší potřeby (např. potřeba seberealizace).

1.3.1 POTŘEBA A MOTIV

S motivem úzce souvisí pojem potřeba. Potřeby na rozdíl od motivů působí na člověka zevnitř, jsou vrozené, avšak mohou se formovat během života. Autoři knih Hrabal, Man a Pavelková (1989) zmiňují, že definice potřeby je nejednoznačná a existují na ni odlišné názory. U jiných autorů je považována za něco interního – jakýsi proces, jiní potřebu chápou spíše jako vlastnost jedince, jejímž hlavním poznávacím znakem v životě člověka je přítomnost nedostatku, nebo naopak přebytku. Potřeba tak jako subjektivní pociťování nedostatku, eventuálně přebytku dokáže v jedinci vytvořit nepředstavitelně silný motiv, pokud není aktualizována v pravý čas.

Podle Provozníka a Komárkové je potřeba brána jako "člověkem prožívaný, ne vždy zcela uvědomovaný nedostatek něčeho pro daného jedince subjektivně významného (důležitého, potřebného)."⁷ Potřeby jsou považovány za základní zdroj motivace činnosti člověka.

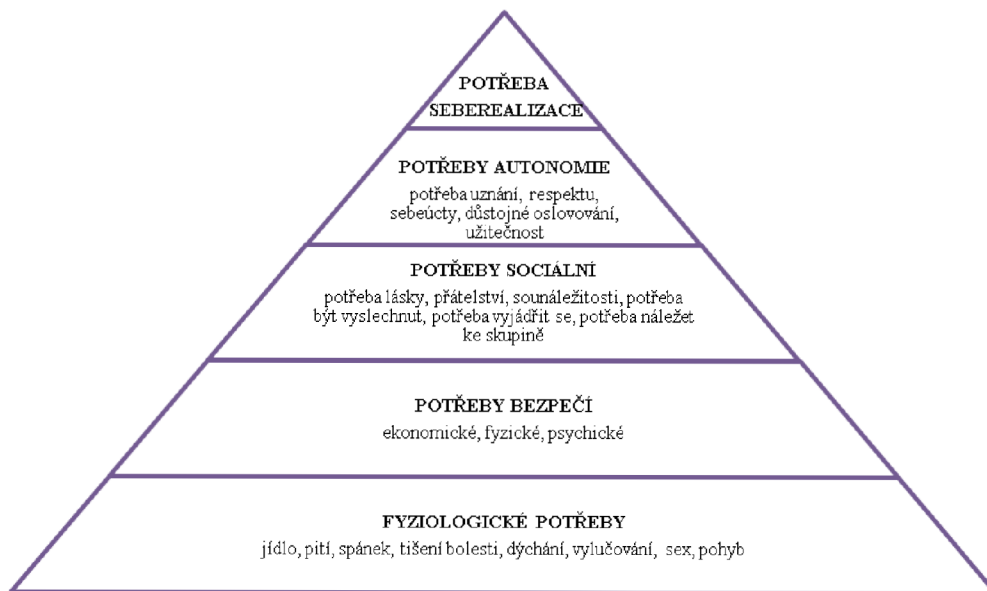
⁷ Provozník, V., Komárková, R.: *Motivace pracovního jednání* (2004).

Potřeby lze dělit na:

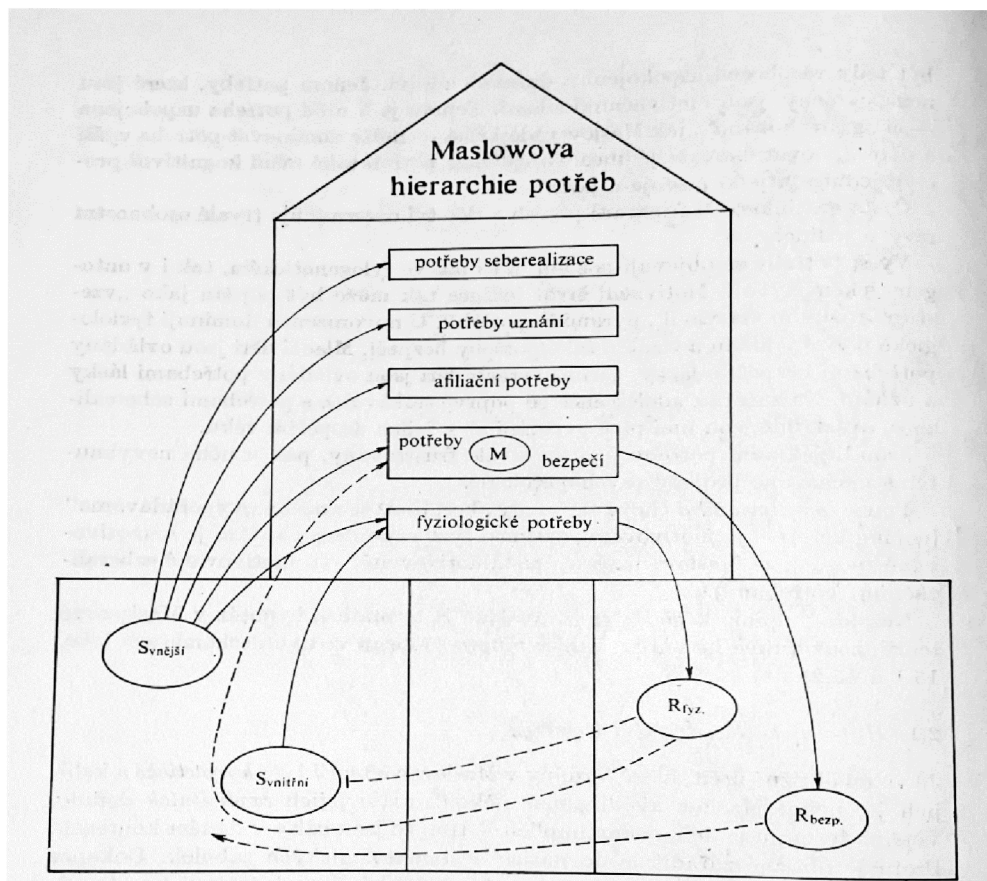
- potřeby primární = potřeby vrozené, biologické, fyziologické – funkce a činnost lidského organismu, patří k nim např. potřeba kyslíku, jídla a pití apod.
- potřeby sekundární = potřeby sociální a společenské – jsou spojeny s člověkem jako sociální a kulturní bytostí, patří sem potřeba seberealizace a lásky.

Primární potřeby vycházejí z fungování lidského organismu jako celku. Sekundární potřeby navazují na potřeby primární. Impuls, který vzniká z hlediska primární potřeby, může být posléze spojován s uspokojením plynoucím z dosažení cílového stavu.

V literatuře existuje několik různých klasifikací lidských potřeb. Mezi nimi je asi nejvíce citovanou humanistická koncepce lidských potřeb, kterou v roce 1943 vypracoval americký klinický psycholog Maslow. Maslow předpokládal, že pro člověka nemají všechny potřeby stejný význam, navíc jsou značně časově proměnlivé. Některé potřeby jsou základní, fyziologicky nezbytné pro správně fungující organismus, u jiných dochází k uspokojení až ve chvíli, kdy se naplní potřeby základní. Nejčastěji jsou potřeby podle Maslowa seřazeny do pyramidy (viz obrázek 1), aby bylo upozorněno na jejich význam (co je nejdůležitější a co méně, jak na sebe potřeby navazují), a to na principu jejich stoupající složitosti. Ovšem obrázek č. 1 je zkrácená podoba Maslowovi teorie, protože Maslow ve svém modelu motivační teorie, předvedl obrázek č. 2.

Obrázek 1 Maslowova hierarchie potřeb

Obrázek 2 Model Maslowovi motivační teorie

Obrázek č. 2 se liší od obrázku č. 1 pouze tím, že ukazuje, co působí na jednotlivé potřeby.

Podle Maslowovi teorie motivace dělíme potřeby na deficitní a rozvojové.

Deficitní obsahují potřeby fyziologické (kyslík, potrava, voda, spánek a sex), potřebu bezpečí a jistoty, sociální potřeby (potřeba lásky, přátelství a sounáležitosti) a potřebu uznání (sebeúcta, respekt okolí).

Rozvojové v sobě zahrnují potřebu znalostí a porozumění, estetické potřeby (kognitivní a estetické zájmy), a na samotném vrcholu stojí potřeba sebeaktualizace – potřeba rozvíjení své osobnosti.

Současné pojetí lidských potřeb je v mnohém podobné s tím hierarchickým, Čáp (1993) lidské potřeby definoval jako:

- elementární potřeby (fyziologické);
- potřeba jistoty;
- potřeba podnětů z okolí;
- potřeba sociálního kontaktu;
- potřeba výkonu;
- potřeby poznávací a estetické;
- potřeba sebeúcty;
- potřeba seberealizace.

O potřebách a motivech, tedy dvou klíčových konceptech motivace, lze na závěr říci, že potřeby vyjadřují původní motivační stav, který se vývojem (zkušeností) zpředměťuje (tj. nachází určitý objekt činnosti, a s ním spojený instrumentální vzorec chování) a motivy vyjadřují obsah dokončující reakce (uspokojení) a jako takové jsou to dále neanalyzovatelné psychologické příčiny chování jedince (Nakonečný, 1997).

2 TEORIE MOTIVACE, MOTIVACE VE ŠKOLSTVÍ

2.1 TEORIE MOTIVACE

Jak už bylo výše psáno, motivace nemá jasně stanovenou definici a díky tomu nemá ani jasný výklad její dynamiky. Na teorii motivace se lze tedy podívat z více úhlů pohledu, a tak Madsen ve své knize *Moderní teorie motivace* uvádí 4 druhy výkladových hypotéz.

1. Homeostatická hypotéza
2. Poznávací hypotéza
3. Pobídková hypotéza
4. Humanistická hypotéza

První homeostatická hypotéza vychází z biologických teorií. Svůj název získala od slova homeostáza – což v teoriích má znamenat uspokojování. Tato hypotéza tvrdí, že vznik potřeby je důsledek narušení rovnováhy organismu. Uspokojování potřeby je zapříčiněno motivovaným chováním.

Podle poznávací hypotézy mají všechny poznávací procesy motivační potenciál. Protože to, že chceme někoho poznat je naše vlastní touha a motivace – vnitřní motivace. Motivace je spolutvořena potřebami a pobídkami jen z vnějšku.

Pobídková hypotéza tvrdí, že motivované chování je odpovědí organismu na zevní podněty. O tom pojednává např. Atkinsonova teorie motivace, kterou vyjádřil vzorcem: $T_s = M_s * E_s * I_s$, kdy jednotlivé veličiny znamenají:

- T_s - celková úroveň motivovanosti (tendence) k určité činnosti v daném okamžiku.
- M_s - intenzita vzbuzeného motivu.
- E_s - subjektivní pravděpodobnost (očekávání), že bude dosaženo požadovaného cíle.
- I_s - pobídková hodnota dosažení sledovaného cíle.

Humanistická hypotéza hovoří o tom, že existují specifikace lidské motivace, z čehož vychází ve svých teoriích Maslow, či Allport. Humanistické hypotézy vychází z vnějších podnětů chování, což lze vyložit jako chování, které se nachází kolem jedince – respektive v jeho blízkém okolí⁸.

2.2 MOTIVACE K UČENÍ

2.2.1 MOTIVACE A VÝKON

Podle jednoho z předních behavioristů C. L. Hulla (1942; cit. podle Nakonečný, 1997) je nutné od sebe rozeznávat a oddělovat fenomény učení a motivace, resp. složek psychiky. Motivaci bývala přisuzována pouze funkce pohybu, učení zase funkce zaměřování na chování. Empirické pokusy konané v laboratorních podmínkách (syť potkan neudělal očekávaný reflex) nebo ve školních institucích (nedostatečně motivované dítě se ve škole moc nenaučilo, naopak přiměřená velikost motivace byla podmínkou úspěšného výcviku) však jednoznačně dokázaly, že motivace je jednou z podmínek učení.

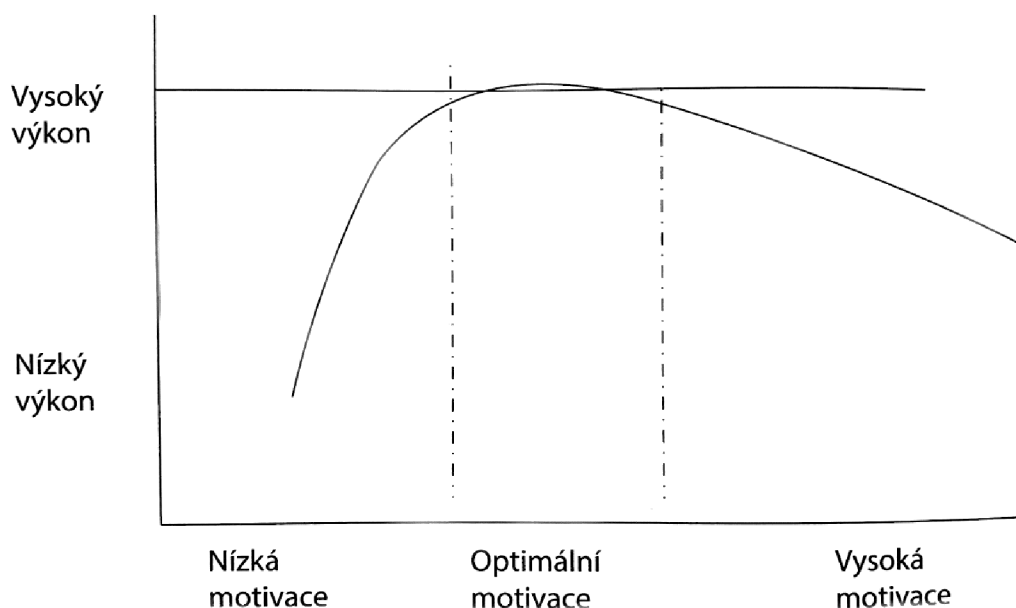
Na motivaci žákova učení podle Pavelkové pohlížíme dvojsmyslně: „Jednak prostřednictvím motivace zvyšujeme efektivitu učení (motivace, která je využita k uskutečnění učebních cílů), jednak jde o samostatný rozvoj motivačních a autoregulačních dispozic u jednotlivých žáků, což je významná role a cíl školy. V druhém smyslu jde i o rozvoj potřeb, zájmů, vůle a dalších motivačních a seberegulačních zdatností.”

Učení jako aktivní proces nemůže existovat bez psychické aktivity žáka, která je stavem motivace vyvolána. Samotnou schopnost učení ovlivňuje několik činitelů – vnějších i vnitřních. Mezi vnitřní činitele patří kognitivní faktory (inteligence, zpracování informací, tvořivost), které doplňují faktory afektivní (motivace, věk, vývoj, pohlaví, sociální prostředí, studijní návyky a paměť). Rozhodující z těchto činitelů je právě

⁸ Motivace IV. 2012. Studijní materiály Masarykovy univerzity v Brně. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2012/PSA_033/um/motivace_4.pdf

motivace, protože na její velikosti závisí, zda učení proběhne správně, uspokojivě a dostatečně.

Motivace je tedy zákon, a současně podmínka správného učení, kde platí, že výkon v učení je dán nejen schopnostmi žáka, ale i mírou jeho motivace (Mareš, 2013).

Obrázek 3 Vztah mezi motivací a výkonem zjednodušeně (Mareš, 2013).

Motivace obecně a i ta k učení se mohou rozdělovat na dvě specifické formy a těmi jsou vnitřní a vnější. Tyto dvě formy se dříve brali jako protiklady a navzájem se vylučují.

Pojmy vnitřní a vnější motivace pochází z teorie sebe determinace od Deciho a Ryana (1985). Tato teorie objasňuje míru, v které člověk určuje a reguluje vlastní chování a přežívání. V kontextu se teorie rozdělují na rozdílné druhy (resp. stupně motivace), které vycházejí z příčin a záměrů, vedoucích k provádění jistých činností nebo projevů lidského chování (Deci, Ryan, 1991).

2.2.2 VNĚJŠÍ MOTIVACE K UČENÍ

Mareš (2013, s. 287) vnější motivaci k učení popsal jako „tendenci vykonávat určité činnosti bez zájmu, což nepřináší z činnosti žádné vnitřní uspokojení. Žák není zvědavý na to, co bude dělat, ani nemá snahu se něco nového naučit. K činnosti musí být postrčen

a přesvědčován jinou osobou, ba někdy až dotlačen. Odměnou pro něj je pochvala, dobrá známka či absence problémů s učitelem a rodiči.”

Vnější motivace k učení se rozděluje na čtyři typy, odlišující se stupněm zvnitřnění (tzv. interiorizace) původní vnější regulace:

1. Externí regulace – chování je iniciováno výlučně externími motivačními činiteli (odměna, hrozba, trest). Student vykonává danou činnost, protože jej za ni učitel ohodnotí známkou, jeho chování je tak motivováno externě.

2. Regulace pasivně převzata – základem je zvenčí převzata, zato však vnitřně neakceptovatelná regulace chování (student se s vnějším motivačním činitelem nedokázal identifikovat).

3. Identifikovaná regulace – student přijal danou hodnotu za svou a identifikoval se s požadovaným chováním, které musí vynaložit. Učební činnost tak vykonává mnohem ochotněji, což s sebou přináší i viditelně lepší výsledky v jeho prospěchu (výsledkem je chování, které je více regulováno zevnitř).

4. Integrovaná regulace – je vývojově nejvyšší forma vnější motivace. Bývá plně integrována do osobnosti studenta, kdy vnější motivační činitel je asimilován s ostatními hodnotami, zájmy a potřebami jedince (Deci, Ryan, 1991). Student motivovaný „zvenčí“ prostřednictvím učební činnosti uspokojuje potřeby, původně na vnější motivaci nezávislé. Učení, zda poznávání nových věcí ho samo o sobě natolik nezajímá, upřednostňují převážně lehké a jednoduché úkoly, a v případě potřeby neváhá vyhledat pomoc u učitele. Jeho motivace k učení je zaměřena na vnější kritéria posuzování výsledků – na pochvalu, přičemž snahou je získat dobré známky a uspokojit učitele a své rodiče (Pavelková, 2002).

2.2.3 VNITŘNÍ MOTIVACE K UČENÍ

Lze ji definovat jako náklonnost k angažování se v určitých věcech ze zájmu k nim samostatným. Jedinec má vlastní zájem naučit se něco, co ještě neumí, je zvědavý, nebo jen má pocit štěstí, že může dělat to, co ho baví. Jedinec vykonává tyto věci bez vnějších podnětů, bez očekávané odměny – on se totiž odmění sám pocitem hrdosti, úžasem

z objevování něčeho nového, nebože to nakonec dokázal. V širším vymezení je vnitřní motivace k učení definována charakteristikami „vědět“ (poznávací motivace), „dosáhnout“ (výkonová motivace) a „přežívat stimulaci“ (tzv. flow motivace) (Hrabal, Man, Pavelková, 1989).

Podle Pavelkové (2002) vnitřní motivace plyne převážně z poznávacích potřeb žáka. Takto motivovaný žák vykonává určitou činnost jen kvůli ní samotné, bez očekávání jakéhokoli vnějšího podnětu v podobě ocenění, pochvaly, či jiné hmotné odměny. Učení je motivováno zájmem i zvědavostí a preferována jsou vnitřní kritéria úspěchu či neúspěchu, jakož i nové a flexibilní činnosti.

Rozdíl vůči motivaci vnější je v tom, že práce takto motivovaného studenta slouží pro jeho vlastní uspokojení, zároveň je samostatná a nezávislá. Vnitřní motivace existuje ve vztahu mezi osobou studenta a vykonávanou činností. Ať už ve smyslu teorie operačního podmiňování, kdy vnitřní uspokojení je jistým druhem odměny a zvyšuje pravděpodobnost opakovaného vykonávání, anebo zároveň ve smyslu teorie učení vnitřně motivovaná činnost směřuje k uspokojení přirozených potřeb člověka, kterými jsou potřeba kompetence, potřeba autonomie a potřeba vztahu.

2.2.4 ROZVOJ MOTIVACE K UČENÍ

Učební činnost je jedna z forem poznávací činnosti, realizovaná ve škole převážně v sociálním kontextu, a zároveň je reakce na požadavky školy (úkolová situace), jejím výsledkem je pak poznávací, sociální a výkonová motivace k učení. V optimálním případě se učební činnost stává komplexním podnětem pro tři potřeby.

Poznávací potřeby se nejvýrazněji rozvíjejí na začátku školní docházky, ale také v jejím následujícím průběhu. Základem vzniku a jejich rozvoje je orientačně pátrací reflex, se kterým se jedinci rodí. Rozvoj zároveň probíhá s vývojem rozumových schopností jedince, a je ovlivňován jeho sociálním a kulturním prostředím, ve kterém vyrůstá (Hrabal, Man, Pavelková, 1989).

Mezi poznávací potřeby patří potřeba smysluplného receptivního poznávání a potřeba vyhledávání a řešení problémů (Pavelková, 2002). Sociální potřeby mají mezi vnitřními motivačními činiteli studenta významné postavení. Škola je důležitým faktorem nejen ve

vzdělávání, ale zároveň v ní probíhá i socializace a sociální rozvoj. Sociální potřeby vznikají interakcí studenta se svým okolím, svou rodinou, školou či mimoškolním prostředím. Ve školním prostředí se rozvíjejí prostřednictvím odměn a trestů (Hrabal, 1989).

Mezi sociální potřeby se řadí potřeba mateřské lásky, potřeba identifikace, potřeba afilace a potřeba sociálního vlivu, prestiže atd. (Hrabal, Man a Pavelková, 1989).

O výkonových potřebách se předpokládá, že jsou získané a generalizované. To znamená, že se aktualizují v každé situaci vyžadující činnost, jejímž výsledkem je určitý hodnotitelný výkon, a to bez ohledu na druh činnosti. Velkou roli zde hrají mateřské, nebo rodičovské zvyky a jejich přesnost. Výkonovými potřebami jsou potřeba úspěšného výkonu, potřeba vyhnoutí se neúspěchu a potřeba vyhnoutí se úspěchu (Pavelková, 2002). Potřeba úspěšného výkonu se rozvíjí tehdy, pokud na studenta klademe přiměřené požadavky, povzbuzujeme jej k samostatnosti, přesnosti výkonu, a dostatečně ho oceníme. Naopak, v případě přetěžování studenta a zaměřování okolí na jeho neúspěchy a kritiku, se u něj začne rozvíjet potřeba vyhnoutí se neúspěchu, ale může z toho mít i trauma.

Kromě výše zmíněných potřeb ovlivňují motivaci žáků k učení ještě další dva významné fenomény: perspektivní orientace a vnímaná osobní účinnost.

Při perspektivní orientaci jde o převažující zaměření studenta klást si dlouhodobé cíle a usilovat o jejich dosažení. Tato tendence přispívá ke zkvalitnění osobnosti, zvětšuje rozsah možností, rozvíjení schopností a dává příležitost k rozvíjení dovedností. Perspektivní orientace představuje z vývojového hlediska vyšší stadium, které následuje po formování krátkodobé orientace, typické pro mladší školní věk.

Rozdíly mezi studenty s perspektivní a krátkodobou orientací potvrdily výsledky realizovaných výzkumů (Pavelková, 2002). Perspektivní orientovaní žáci projevovali vyšší výkonnost, vyšší aktivitu, lepší prospěch, vyšší pohotovost přijímat nové informace, pedagogům se s nimi snáze pracovalo a převládala u nich vnitřní motivace k učení. Krátkodobě orientovaným žákům chyběly vize, měly problém se spoluprací, selhávaly ve

výkonu, absentovaly u nich vnitřní hybné síly, projevovala se naučená bezmocnost a jejich motivace k učení byla vnější v závislosti na odměně.

Jednou z práce učitele je umět se na základě dosažených zkušeností zorientovat, a dokázat rozpoznat míru rozvinuté orientace u každého studenta zvlášť. Pomůže mu tím k rozvoji perspektivní orientace, rozpoznání příčin úspěchů a neúspěchů, stanovení si cílů, a také se tím spolupodílí při plánování budoucnosti studenta, čímž zefektivňuje vyučovací proces.

Vliv na učení a školní výsledky má kromě perspektivní orientace i to, nakolik je žák o sobě přesvědčen, že danou situaci zvládne a věří ve své schopnosti a účinnost. Autor teorie vnímané osobní účinnosti Bandura se domnívá, že „generativní způsobilost, která vzájemně maximálně efektivně kombinuje kognitivní, sociální, emocionální a behaviorální schopnosti a dovednosti, které slouží mnoha různým záměrům. Nejedná se však o míru dovedností, kterými jedinec disponuje, ale o jeho přesvědčení, co zvládne za různých podmínek s dovednostmi, které má”.

S vnímanou osobní účinností souvisí koncept tzv. vnímané akademické účinnosti, čili míry přesvědčení studentů ve své studijní schopnosti a dovednosti. Koncept longitudinálně zkoumal např. Jacobs (Mareš, 2013), výzkumným vzorkem mu byli žáci od nástupu na základní školu až po ukončení středoškolského studia. Výsledky studie přinesly závěr, že přesvědčení ve vlastní schopnosti i subjektivní hodnota úkolů kontinuálně klesá s přibývajícím věkem. Příčinou poklesu vnímané akademické účinnosti docházelo u středoškolských studentů ke snížení důvěry ve své schopnosti a zodpovědné plnění školní práce, svou práci začaly devalvovat, stejně jako hodnotu svého vzdělání.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

3.1 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Výzkumné šetření bylo provedeno pomocí dotazníkového šetření, které patří mezi kvantitativní metody výzkumu. U kvantitativního výzkumu je podstatou získání objektivně ověřitelných údajů o zkoumané problematice. Znakem je kvantita a je založen na základě měření. Je potřeba vyhledat jevy (pojmy), které by šli zevšeobecnit z důvodu provedení výzkumu ve větší skupině respondentů.

Kvantitativní metoda pracuje s velkým množstvím respondentů. Stačí připravit dotazník, rozeslat ho a následně z něj posbírat odpovědi a data následně zpracovat a statisticky vyhodnotit. Tento postup byl aplikován i v této práci.

Proč se průzkum provádí. V první fázi jde o zjištění špatného stavu, který je potřeba zlepšit. V dalším kroku se hledá náprava problému (formulujeme hypotézy) a vybere se neoptimálnější metoda zkoumání. Respondenti odpovídají na otázky položené autorkou dotazníku. Autorka dotazníku sbírá data, aby je mohla analyzovat a poté vyhodnotit. Nové poznatky z dotazníkového řešení se poté mohou aplikovat do počátečního problému a tím ho zmírnit, nebo danou situaci napravit⁹.

3.2 CÍL PRÁCE

Cílem této práce je zjistit, co motivuje studenty ke studiu na střední škole a zda je k tomuto rozhodnutí někdo nutil. Co respondenty - studenty vedlo k výběru dané školy a daného oboru. Některé otázky dotazníku se zaměřily na zjištění, zda respondenti v pubertálním věku řeší, co budou dělat po střední škole, nebo zda dokonce přemýšlí nad tím, čím se jednou budou živit.

⁹ Kvantitativní výzkum vs. kvalitativní výzkum. Survio.com [online]. 23. 10. 2020 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/blog/jak-vytvorit-dotaznik/kvantitativni-vyzkum-kvalitativni-vyzkum>

3.3 METODY SBĚRU A ANALÝZY DAT

Výzkumné šetření probíhalo během výuky na střední škole umělecké v Praze, některé dotazníky byly zaslány pomocí odkazu i respondentům z víceletého gymnázia a odborného učiliště mimo Prahu.

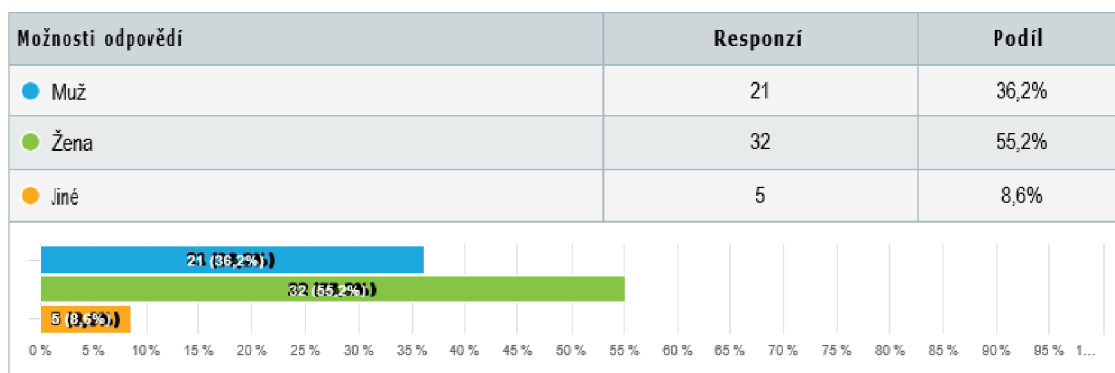
Sběr dat byl proveden formou autorského dotazníku, který je anonymní a obsahuje 14 otázek. Otázky byly položeny co nejjednodušeji, aby je mohli respondenti zodpovědět co nejrychleji. První otázky jsou všeobecné a úvodní. Další otázky jsou zaměřeny na zvolený obor studia a tak, aby zjistili cíl práce. Otázky na konci dotazníku jsou zaměřeny na budoucnost respondentů. Otázky v dotazníku byly různorodé: otevřeného typu, uzavřené otázky, uzavřené otázky s výběrem možností a poslední otázka byla s možností využití škály. Jak již bylo zmíněno výše, dotazníky byly rozeslány pomocí internetového odkazu, který stačilo pouze rozkliknout a odpovědět na kladené otázky dotazníku.

3.4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Z výsledků na portálu Survio.cz, kde byl dotazník realizován, se dotazníku zúčastnilo 58 respondentů, kteří dotazník dokončili. 27 lidí si dotazník pouze zobrazilo, ale nezačali jej vyplňovat. Nebyl nikdo, kdo by dotazník nedokončil. Celkový počet návštěv odkazu byl 85. Celková úspěšnost vyplnění dotazníku bylo 68,2%. Celková doba dotazníku byla od spuštění do konce 14 dní.

Otázka č. 1: Vyberte vaše pohlaví.

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

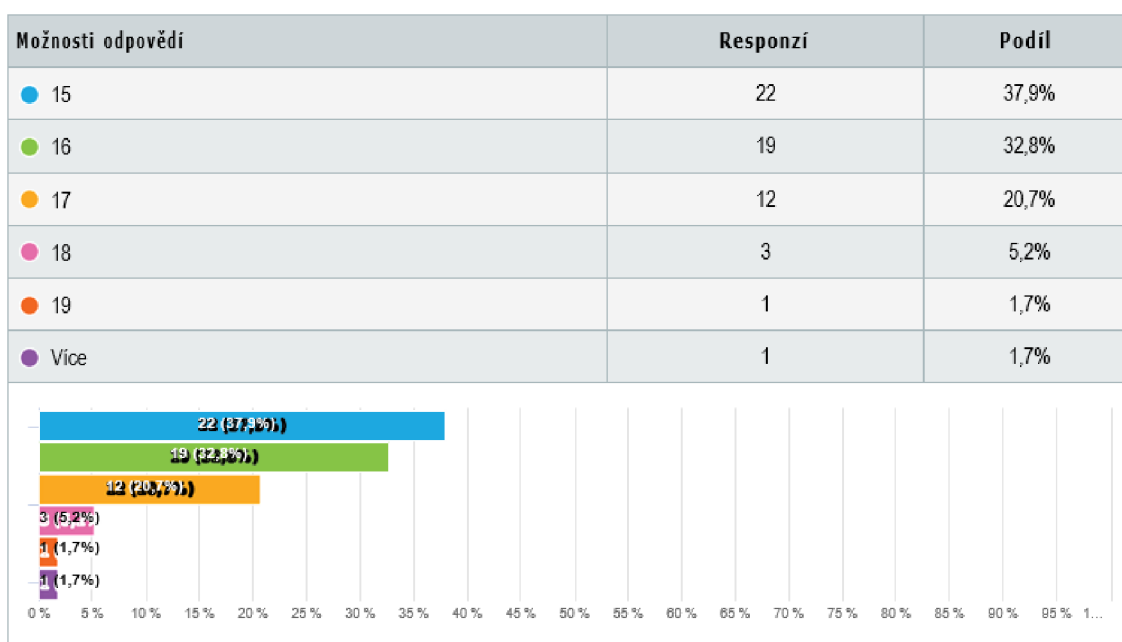

Graf 1: Otázka č. 1 – Pohlaví respondentů.

Otázka číslo 1 by nevyžadovala komentář, kdyby se v této otázce, krom pohlaví žena a muž neobjevila možnost jiné. Tato možnost je v dotazníku zcela záměrně, jelikož dotazník reaguje na současnou dobu, kdy k datu psaní práce je známo zhruba 87 pohlaví. I samotní respondenti uvítali tuto možnost a někteří respondenti po vyplnění dotazníku poděkovali autorce, za to, že je nediskriminuje.

Otázka č. 2: Zvolte váš věk.

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

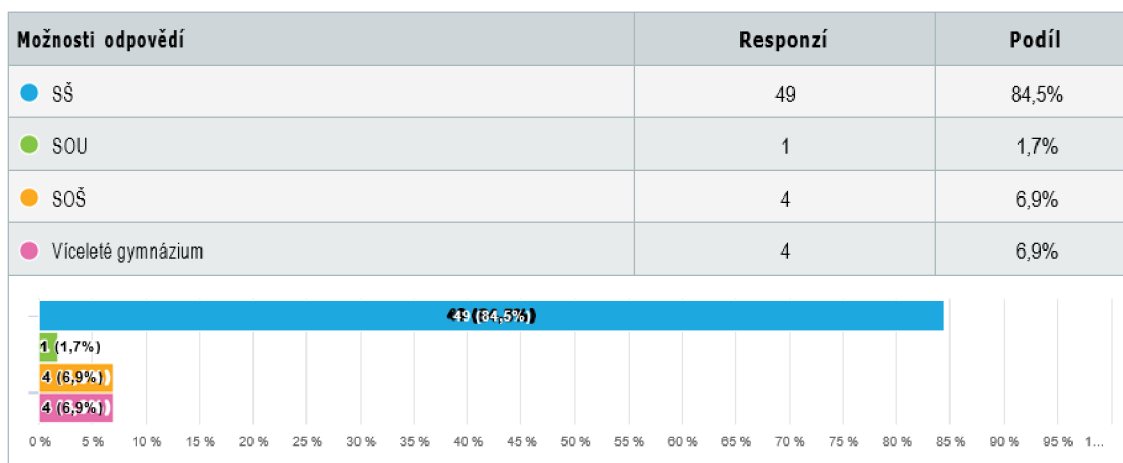

Graf 2: Otázka č. 2 - Věk respondentů.

Zde se autorka ptá na věk z důvodu lepšího rozřazení respondentů. Nejvíce respondentů je ve věku 15 a 16 let, celkem sčítají 70,7%. Je to zapříčiněno částečně i tím, že dotazník byl zadáván nejvíce v prvním a druhém ročníku střední školy. Zbýlých 29,3% jsou věkové kategorie 17letí, 18letí, 19letí a jeden respondent byl starší.

Otázka č. 3: Vyberte aktuální druh studia.

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

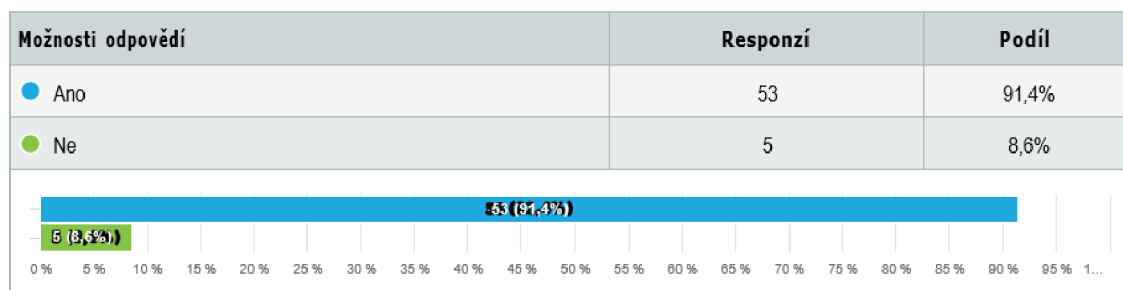

Graf 3: Otázka č. 3 - Druh studia.

Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů studuje střední školu - je jich 49, což činí 84,5%. Jeden respondent studuje střední odborné učiliště (1,7%), čtyři jsou na střední odborné škole (6,9%) a čtyři studují na víceletém gymnáziu (6,9%).

Otázka č. 4: Studujete školu se zaměřením (obor), které vás baví nebo zajímá?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

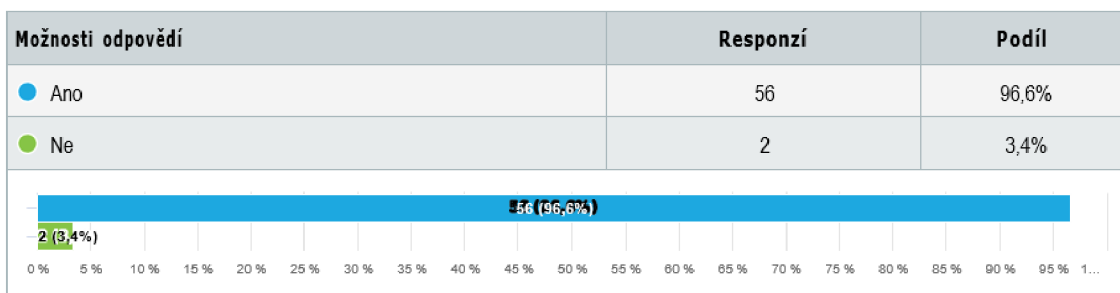

Graf 4: Otázka č. 4 – Studují respondenti to, co je baví?

Zde už se začíná pomalu rozebírat téma a cíl práce. Otázkou se snaží autorka přijít na studovaný obor a tím i na to, zda někdo respondenta nenutil do studia. Z grafu je vidět, že 91,4% studuje obor, který chtěli studovat, a který je zajímavý. Pět respondentů (8,6%) studují obor, co je nebaví.

Otázka č. 5: Vybral(a) jsem si obor (zaměření) studia sám(a)?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

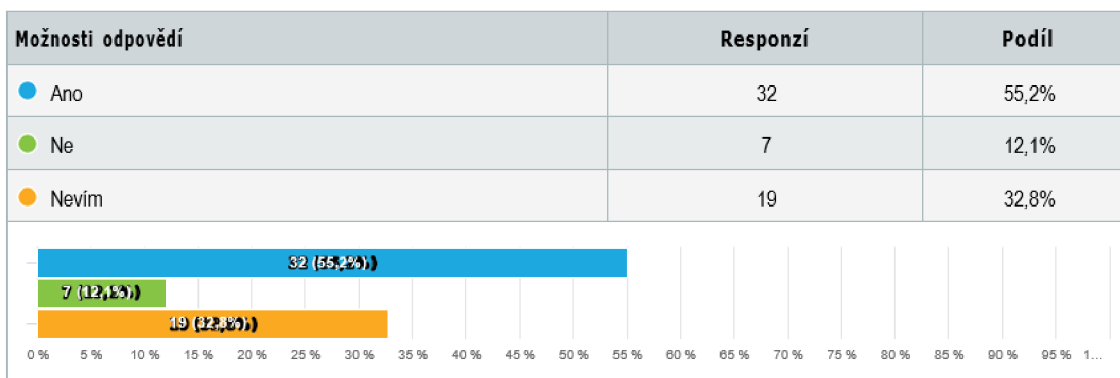

Graf 5: Otázka č. 5 - Výběr oboru.

Otázka číslo 5 navazuje na otázku č. 4. Z 58 respondentů si pouze 2 respondenti nevybrali obor studia sami, procentuálně tedy jen 3,4%. Zbýlých 96,6% studuje obor, který si vybrali sami.

Otázka č. 6: Plánujete jít po SŠ na VŠ?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

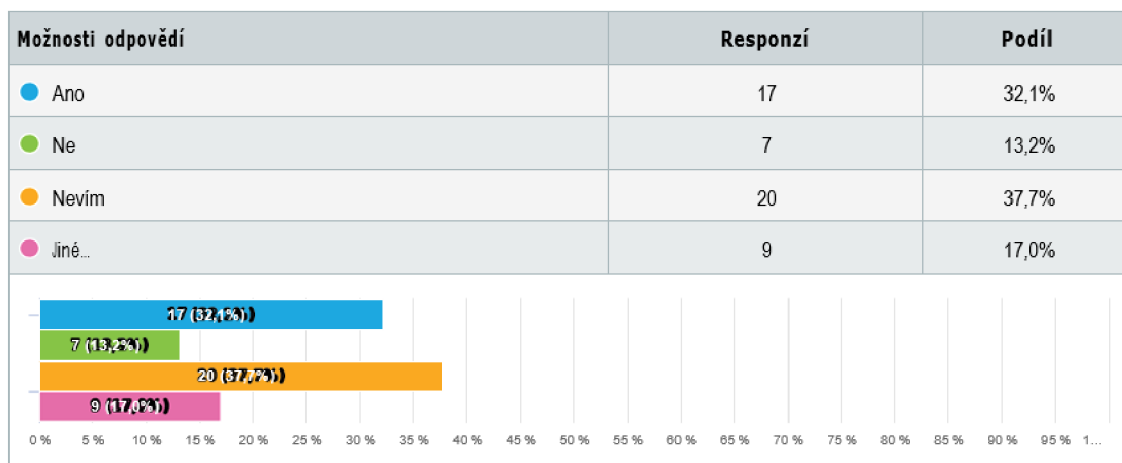

Graf 6: Otázka č. 6 - Plánují jít respondenti po SŠ na VŠ?

V dotazníku je tato otázka spíše orientační a vymyká se cílům práce, ale trochu navazuje na otázku, zda respondenti myslí dopředu a ne jen na to co je teď. Podle odpovědí je tedy patrné, že respondenti dost často nepřemýšlí, co je čeká po střední škole (čili co je čeká za 2-3 roky). Zhruba polovina (55,2%) ví, že by na vysokou školu chtěli jít po maturitě. Naopak jen 12,1% s jistotou ví, že na vysokou školu nepůjdou. 19 respondentů (32,8%) zatím neví, co budou dělat za zmíněné 2-3 roky.

Otázka č. 7: Pokud v předchozí otázce bylo ANO – budete studovat stejný obor studia jako SŠ?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

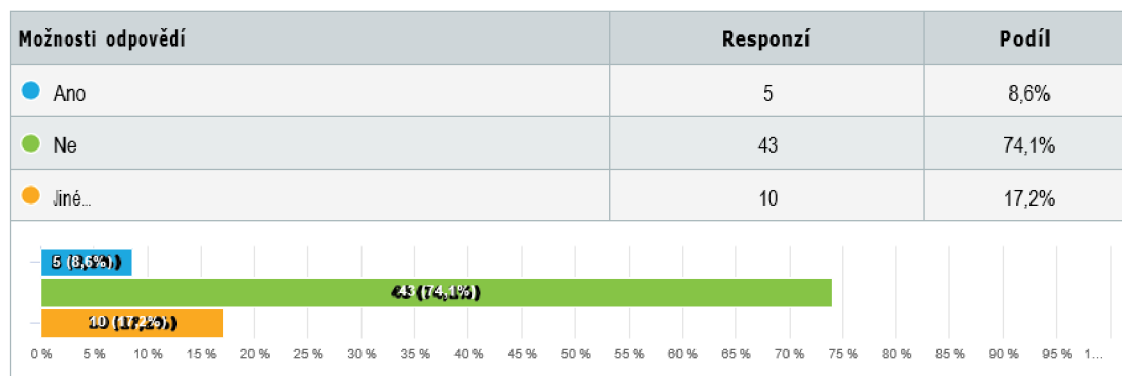

Graf 7: Otázka č. 7 - Jaký obor VŠ budou studovat?

Mnoho studentů neví jaký obor, či zaměření si vyberou. Těch co neví je 37,7%. Studentů co na VŠ nejdou je nejméně – 13,2%. Ti co na VŠ chtějí jít je druhá nejpočetnější skupina 32,1% a studentů co chtějí jít, ale změni obor studia je 17%.

Otázka č. 8: Nutil vás někdo do studia? Rodiče, prarodiče, známý, kamarádi?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

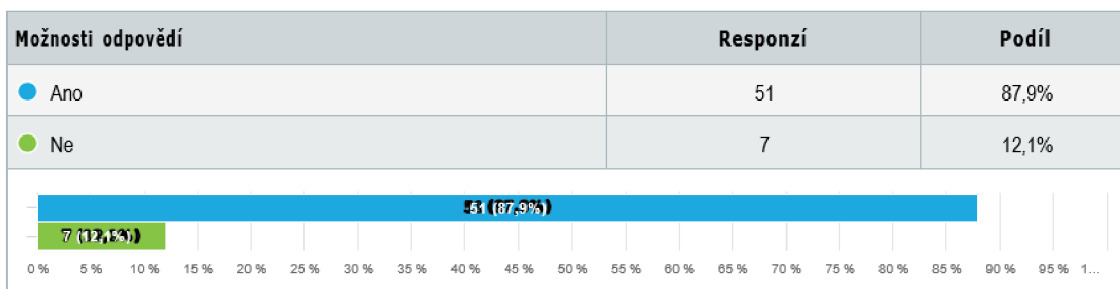

Graf 8: Otázka č. 8 - Byli respondenti nuceni do studia?

Zde je vidět ten samý trend jako v otázce č. 4, kdy 5 respondentů někdo ke studiu nutil a dalo by se polemizovat, že je to těch samých 5 studentů jako v otázce č. 4, kteří studují něco, co je nebaví. Dalších 10 respondentů uvedlo možnost jiné (17,2%), což znamená, že je taktéž někdo nutil (ale někdo jiný, než je uvedeno v možnostech otázky). Nejvíce respondentů uvedlo, že je ke studiu na jimi studované škole nikdo nenutil, jejich podíl činí 74,1%.

Otázka č. 9: Myslíte si, že s maturitou více uspějete na trhu práce? Budete mít lepší práci?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

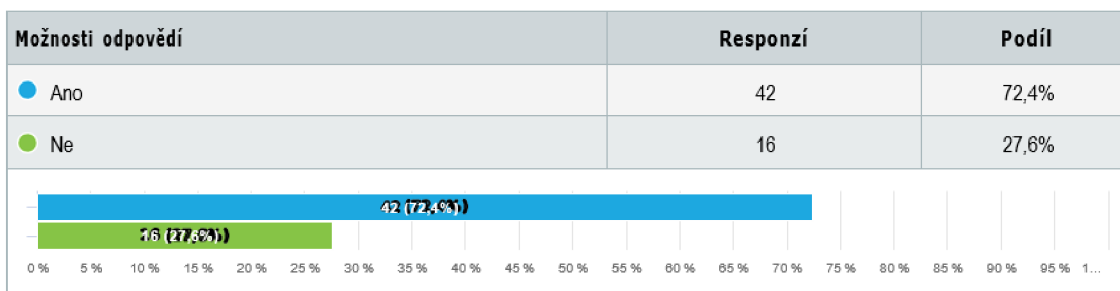

Graf 9: Otázka č. 9 - Je maturita potřebná k životu?

Téměř většina respondentů je přesvědčena, že bez maturity se v dnešní době neobejdou a bude ji potřeba. To uvedlo 87,9% respondentů pomocí svých odpovědí. Jen 7,2% uvedlo, že si myslí, že je jedno zda budou mít maturitu, nebo ne – protože jim to k lepší práci nepomůže.

Otázka č. 10: Myslíte si, že díky maturitě budete mít větší příjem?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

Graf 10: Otázka č. 10 - Je maturita potřeba k větší výplatě?

Podobně jako v otázce č. 9 i v této otázce nadpoloviční většina (72,4%) uvedla, že bude mít podle nich větší příjem v pracovním prostředí, než kdyby maturitu neměli. Toto druhé tvrzení, že jim maturita k lepšímu příjmu nepomůže, uvedlo jen 27,6% respondentů.

Otázka č. 11: Kde se vidíte za 5 let?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

Zde byla otevřená odpověď, kde respondenti mohli napsat cokoliv:

- Pracovat.
- Na vysoké škole (14x).
- Na vysoké škole v zahraničí (4x)
- Nevím (10x).
- Buď jako studenta VŠ nebo jako podnikatele v oblasti IT či automobilové dopravy.
- Buďto na vysoké škole, anebo v práci. Nejlépe ve studiu kde mohu být kreativní a sama sebou.
- Budu budovat kariéru, užívat si život (party), pečovat o vzhled, bydlet sama.
- Budu pracovat sám na sebe a dělat designy něčeho ještě nevím čeho NEBO budu pracovat s nějakou firmou a budu dělat design nějaké hr.
- Budu se vypracovávat jako designer.
- Doufám, že budu mít vlastní značku oblečení a že budu moct prodávat své návrhy interiérů.
- Doufám, že budu pokračovat ve studiu, nejlépe v zahraničí.
- Chci se víc projevit (být známa atd.) Bydlet sama nebo s někoho najít (už nechci být sama).
- Jako člen štábu hádám.
- Jako freelancer grafik nebo zaměstnanec grafického studia.
- Jako kameraman.
- Menší byt a už nějaká stálejší práce jako fotograf.
- Možná na vysoké nebo si budu dělat kurzy, abych se moha stát tatérkou.
- Na mateřské dovolené.
- Na promoci nebo popelářské stupačce.
- Nevím, asi se budu snažit si vydělat fotkou nebo kresbou. Chtěla bych cestovat.
- Pokud možno jako freelancer jako kameraman na volné noze.
- Snad už ve stálé práci, případně OSVČ obojí s dodatečným příjmem na zabezpečení případné budoucí rodiny.
- Student na FAMU.
- Design etiket na víno a ilustrace na vinařské stránky.
- V AČR s vystudovanou Univerzitou obrany.
- V dobře placené firmě.
- Ve svém bytě se stabilní prací a alespoň 2 pasivními příjmy.
- V hrobě (2x).
- V učitelském sboru.
- Založení společnosti specializovaná v marketingu a reklamě.

V této otázce byla možná otevřená odpověď a mnoho respondentů vzalo možnost odpovědět jakkoliv za své. Nejvíce respondentů, jak jsem odpověděla výše, je z umělecké střední školy. Studenti jsou úžasní a nápadití, ale občas mají i své nálady,

kteře se projevíly i zde v tomto dotazníku. Tímto poukazují na dvě odpovědi: Za 5 let se vidím v hrobě. Zde by bylo dobré, aby zasáhl školní výchovný poradce, nebo školní psycholog. Jenže vzhledem k tomu, že dotazník byl anonymní nelze dohledat, kdo takto odpověděl. Nicméně ostatní odpovědi už byli veselejší a jako nejčastější lze označit odpověď vidiny se sama sebe na vysoké škole. Tato odpověď měla nejvyšší shodu (14x) a druhá nejčastější odpověď byla: Nevím (celkem 10x). Dále se respondenti vypisovali v nejrůznějších konkrétních odpovědích, které na autora práce působily kladně. Nejčastěji se mezi konkrétními profesemi objevily ty, které respondenti sami studují na dané umělecké škole, čili podle samotných respondentů by se rádi živilí tím, co studují. Což příznivě obohacuje téma práce a zjištění příčiny, proč sedí ve škole a učí se.

Otázka č. 12: Kde se vidíte za 10 let?

Výběr z možností, zodpovězeno 51 x, nezodpovězeno 7 x.

Zde byla otevřená odpověď, kde respondenti mohli napsat cokoliv. Tato otázka byla nepovinná.

- V práci (6x).
- Nevím (14x).
- Asi stále v práci, nejlépe v Praze a snad budu mít dost na vlastní bydlení.
- Budu krmit srnky.
- Budu mít kariéru, ale nějakému partnerovi se bránit nebudu.
- Budu na vysoké úrovni.
- Budu v AČR nebo jako pilot ve společnosti.
- Cestující dívka.
- Doufám, že se budu mít dobře a budu dělat, co mě baví.
- Doufám, že šťastný a dobře zaopatřený.
- Jako podnikatele v oblasti IT.
- Jako spisovatelka nebo manažerka kreativního oddělení.
- Jako známější freelancer grafik.
- Manažer vinařského podniku a grafický ilustrátor a designer.
- Na začátku svého byznysu.
- Nejspíš budu pracovat na velkém projektu např. Hra nebo anime/animace.
- Někde ve firmě.
- Podnikání s kamarádem.
- Pokud možno jako freelancer jako kameraman na volné noze.
- Práce v zahraničí.
- Snad naživu a dělat práci, která mě bude bavit.
- S trochou štěstí v tatérském shopu se začínající kariérou.
- Studium VŠ.
- V dobrém pracovním prostředí.
- V dobře placené firmě, kterou vlastním.

- V práci s volnou pracovní morálkou, s dostatečným finančním ohodnocením a koníčkem něco ohledně filmu.
- V rozkladu (2x).
- V učitelském sboru.
- Za sporákem.

Zde by se hodila podobná odpověď jako v předchozí otázce, ale autorka se nechce opakovat. V této otázce byla jediná změna oproti otázce č. 11, a to ta, že otázka byla nepovinná a s dvakrát delší dobou, kde se vidí respondenti. Čili na ní odpovědělo pouze 51 respondentů, zbylých 7 se zdrželo odpovědi. Zde se potvrdila téze, že respondenti, nemyslí dopředu buď vůbec, nebo jen na kratší dobu jako je 5 let. Co se týče otázky, kde se vidí za 10 let, většina respondentů odpověděla nevim. Další odpovědi, ale už ukazují konkrétní profese, které chtějí daní respondenti vykonávat.

Otázka č. 13: Jaké si myslíte, že bude vaše budoucí povolání?

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

Zde byla otevřená odpověď, kde respondenti mohli napsat cokoliv.

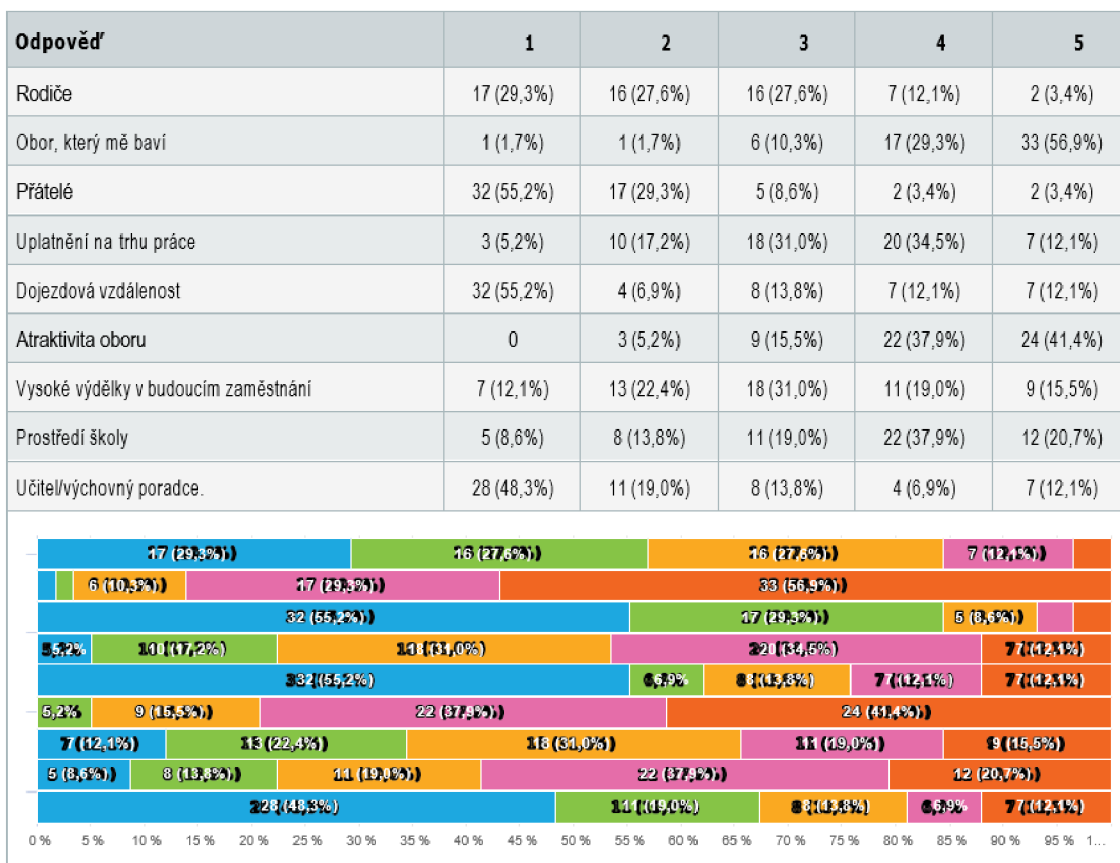
- Stříhač nebo kamera.
- Asi v reklamní společnosti. Moje momentální přání je být podnikatel a mít druhou práci na reklamním oddělení v nějaké velké firmě.
- Ceo mé společnosti? Snad.
- Concept artist / animátor.
- Concept artist pro filmy, video hry atd.
- Content manažer/zpěvák/fotograf.
- Designer (3x).
- Doufám, že módní a interiérový designér.
- Doufám, že něco v letectví.
- Fashion designer nebo fashion journalism.
- Filmařka.
- Fotograf (6x).
- Fotograf/učitel umění na škole, kde studuji lidi, které to reálně baví.
- Grafický designer, animátor nebo tater.
- Grafický designer / video game designer / ilustrátor / animátor.
- Grafik (3x).
- Kadeřník, nebo popelář.
- Kameraman.
- Kameraman – freelancer, nebo majitelka kavárny.
- Majitelka restauraci nebo kavárny.

- Manažerka/ spisovatelka.
- Mrtvola.
- Něco s filmařinou, např. Režisér, scénárista...
- Něco s filmem, fotkou nebo módou.
- Něco s psychologií.
- Něco uměleckého/freelancer.
- Nejspíš design her nebo animace.
- Netuším, něco okolo focení a sociálních sítí a popřípadě herectví.
- Nevím (6x).
- Pilot.
- Podnikání.
- Prodavač v telekomunikacích, případně časem na vyšším postu.
- Režisér (3x).
- Stylista/grafik designer.
- Takové, jaké jsem si představovala.
- Tipuji si grafický design, či programátor.
- Učitel.
- Vinař / grafický designer.
- Vysněné povolení je právník nebo advokát.

Poslední otázka s otevřenou odpovědí se snažila vyzorovat jaké si myslí respondenti, že budou vykonávat povolání. Byli zde velice konkrétní odpovědi jednotlivých oborů povolání. Zde si autorka myslí, že respondenti psali své vysněné profese. Nejčastěji se zde vyskytla profese Fotograf (6x) a možnost nevím (také 6x). Mezi další nejčastější možnost patřil Designer, Grafik, nebo Režisér (všechny možnosti po třech odpovědích) – i zde se ukazuje, že respondenti chtějí dělat profesi, kterou studují na dané umělecké škole. Mezi obory na škole patří obory: umělecká fotografie, filmová tvorba, grafický design, design interiéru. Znovu se tedy autorka bude opakovat - Nejčastěji se mezi konkrétními profesemi objevily ty, které respondenti sami studují na dané umělecké škole, čili podle samotných respondentů by se rádi živili tím, co studují. Což příznivě obohacuje téma práce a zjištění příčiny, proč sedí ve škole a učí se.

Otázka č. 14: Jaké faktory ovlivnily váš výběr školy? Vyberte na stupnici 1 - nejméně ovlivnil, 5 - nejvíce ovlivnil.

Výběr z možností, zodpovězeno 58 x, nezodpovězeno 0 x.

Graf 11: Otázka č. 14 - Faktory, které ovlivnili výběr školy.

Poslední otázka dotazníku byla otázka s možností výběru podle závažnosti. Respondenti měli vypsát, co je ovlivnilo při výběru konkrétní školy, kterou studují. Vzhledem k tomu, že dnes je velký výběr škol s různými obory. Je možno si vybrat i podle dojezdové vzdálenosti, nebo například podle toho, jak daná škola vypadá.

Respondenti měli 9 kritérií, které měli “oznámkovat“ podle jejich rozhodování. Na stupnici mohli vybírat od 1-5, kdy 1 byla možnost nejméně ovlivnil a 5 – nejvíce mě ovlivnil. Pro lepší orientaci je lepší sledovat tabulku nad grafem, kde jsou přehledně v procentech i celých číslech uvedeny jednotlivé možnosti. Pro úplnost zde bude vysvětleno, jaké barvy jsou vidět v grafu. Modrá barva vyjadřuje 1, tedy možnost nejméně ovlivnil, nebo neovlivnil. Zelená barva označuje možnost spíše ovlivnil. Oranžovožlutá barva vyjadřuje střed – neutrální postoj. Růžová barva označuje možnost spíše ovlivnil a tmavě oranžová barva vyjadřuje možnost pět - rozhodně ovlivnil, nebo nejvíce ovlivnil.

Faktor „rodiče“ ovlivnil výběr dané školy a obor studia nejméně, je tedy zřejmé, že studenti si školu, nebo obor vybírali s větší částí sami a nikdo je neomezoval, či neovlivňoval.

Druhý faktor: „Obor, který mě baví“ respondenti označili nejčastěji pětkou (zde byla největší shoda v odpovědích, protože tak odpovědělo téměř 57%), velice čteně bylo odpovězeno i možností 4 (v 29,3%).

Faktorem „přátelé“ se autorka snažila zjistit, jestli respondenti volili školu jen podle sebe, nebo zda nastala situace typu: Moje nejlepší kamarádka jde na daný obor a školu sem a tak já půjdu také, abych o ní nepřišla a nebo, abychom byli stále spolu. I zde je vidět, že respondenti se nenechali ovlivnit ani přáteli, neboť nejčastější odpovědí bylo zaškrtnuto nejméně ovlivnil – možnost 1 (32 respondentů = 55,2%).

Faktor „uplatnění“ na trhu práce měl největší shodu v odpovědi 3 a 4, čili lze říci, že tento faktor neutrálně, či lehce kladně ovlivnil výběr školy. Na možnost 3 kliklo 18 respondentů (31%), na možnost 4 to bylo 20 respondentů (34,5%).

U faktoru „dojezdové vzdálenosti“ nehrála vzdálenost školy téměř žádný vliv, nejvíce odpovědi je u možnosti 1 (55,2%).

Faktor „atraktivita“ oboru odhalil, že respondenty ovlivnil hodně, Převážně odpovídali možnostmi 4 a 5. Možnost 4 zvolilo 22 z nich (37,9%) a možnost 5 zvolilo 24 respondentů (41,4%).

U faktoru „vidiny“ vysokého výdělku v budoucím zaměstnání uvedli respondenti nejčastěji možnosti č. 3, kterou považovat za neutrální odpověď. Takto odpovědělo 18 respondentů (31%).

Faktor prostředí školy měl nejvyšší procento 37,9%, tedy 22 odpovědi u možnosti 4 – spíše ovlivnil, nebo ovlivnil.

Poslední faktor „zda s výběrem školy pomáhal učitel ZŠ, nebo výchovný poradce“, bylo dotazníkem zjištěno, že ve většině případů učitel s výběrem školy nepomáhal a ani daného respondenta neovlivnil. Tuto možnost zvolilo 28 respondentů, což činí 48,3%.

4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

4.1 ZÁVĚRY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Z dotazníkového šetření vyplynulo několik závěrů, které je třeba zhodnotit. Tato kapitola popíše šetření od začátku a dotazník celkově vyhodnotí.

Prvně by zde autorka ráda rozvedla, proč do první otázky (otázka ohledně pohlaví) uvedla i možnost jiné. Jak již bylo napsáno v komentáři pod grafem k otázce, na střední umělecké škole, kde autorka práce pracuje, se jí dostalo od samotných respondentů pochvaly za tuto možnost. Studenti na dané umělecké škole jsou různí a někteří z nich jsou neradi označováni přesným pohlavím. Ne všichni se cítí jako žena, anebo jako muž a jelikož autorka píše práci v roce 2021, mohlo by to být označeno i za velice nekorektní otázku, nebo za diskriminující otázku. Tomu se chtěla autorka vyvarovat a dle reakcí se jí to i povedlo. Otázky dvě a tři byly obecnými otázkami, kterými autorka chtěla respondenty připravit na dotazník a čtenáře měli uvést do děje. Z nich vyplývá, že respondenti byli mladí lidé “teenageři“, kteří studují většinou střední školu zakončenou maturitní zkouškou. Nejčastěji dotazník vyplňovali studenti ve věku 15 let.

V otázce číslo čtyři měli respondenti odpovědět, zda je jejich obor studia baví a zde bylo vidět, že studenti opravdu z větší části studují to, co je baví, protože 91,4% odpovědělo ano. Otázka cílila na cíl práce a to zjištění, zda dnešní studenti střední školy studují rádi, nebo je ke studiu někdo, či něco nutí. Jak již autorka zmiňovala výše v práci, když začala její praxe jako učitelka a snažila se své studenty motivovat k učení celkem ne moc zajímavého předmětu. Sama se jich tehdy ptala, co je motivuje vůbec chodit do školy a co je baví. Tehdy ji většina odpověděla, že je donutili ke studiu rodiče a oni ani vlastně pořádně neví, proč tak jsou. Teda až na ty studenty, kteří odpověděli, že musí někam chodit, protože nemohou být doma a nic nedělat. Při vyhodnocení dotazníku a zvláště této otázky je tedy zřejmé, že studenti mají ke studiu vnitřní motivace a nikoli vnější. Studují, protože studovat chtějí a vybrali si obor, kterým by se rádi živil. Což pro autorku práce je velice pozitivní a kladné zjištění. Pouze 5 respondentů odpovědělo, že studují něco, co je nezajímá. Pokud by autorka chtěla zjistit doopravdy, proč jsou tito respondenti dál na škole, která je nebaví, bylo by nutné s nimi vést řízený rozhovor,

protože toto se nedá pomocí dotazníku zjistit. Na tuto otázku navazovala další (pátá) otázka – zda si respondenti vybírali obor studia sami. A tady by šla odpověď zhodnotit jako u otázky č. 4. Také by se dala zhodnotit jako vnitřní motivace respondentů ke studiu a má tedy pozitivní přínos na cíl práce. Respondenti dokonce ani po roce a půl nejsou zhnuseni natolik distanční výukou, že by rádi studovali i vysokou školu a někteří už teď ví, že budou studovat VŠ se zaměřením stejným jako SŠ. Což je nadmíru kladný přístup studentů.

Zda respondenti studují SŠ z vlastní vůle, nebo je někdo nutil, na to se snažila i přijít osmá otázka, kde z větší části (74,1%) bylo zodpovězeno, že studují z vlastní vůle a nikdo je nenutil. Což znovu vypovídá o vnitřní motivaci studentů ke studiu SŠ. Zhruba 25% respondentů, ale ke studiu doopravdy nutily ke studiu a tito respondenti měli ke studiu SŠ vnější motivaci. Zde by bylo znovu dobré vědět, kdo takto odpovídal a s těmito respondenty vést rozhovor o tom, kdo je nutil a jakým způsobem a z toho by se mohly vyvodit závěry (například pro další práci na toto téma), jak takové studenty více motivovat ke studiu aby z jejich vnější motivace se stala vnitřní motivace.

Dotazníkové šetření pátralo i po budoucnosti respondentů – myslí na budoucnost? I na tu blízkou i na tu dalekou? Z odpovědí je patrné, že více jak polovina myslí na blízkou budoucnost, ale co bude za 10 let, už z větší části netuší – nemají plány. Mnoho respondentů si myslí, že bez maturity být v dnešní době nemohou – což je pravda, protože by se nedostaly na vysoké školy a mohli by mít i problém se uplatnit na trhu práce (toto je diskutabilní hypotéza).

Vyhodnocení otevřených otázek přineslo zjištění, že respondenti to, co studují by rádi vykonávali i jako budoucí profesi. Mnoho respondentů se v horizontu 5 let vidí na vysoké škole, nebo už rovnou profesi oboru svého studia. Ve vzdálenější budoucnosti odpovídali respondenti adekvátně k otázce č. 11. I zde je nutné zmínit, že studenti jsou motivováni ke studiu z důvodu naučení se a osvojení si praktických zkušeností, aby poté mohli pracovat v oboru, který je baví a který momentálně studují.

Závěr, ke kterému se autorka práce a dotazníku dopátrala, lze najít v závěru práce.

ZÁVĚR

Zde napsat Tato práce pojednává o... V práci se píše o...

Tato práce se zaměřila na motivaci studentů ke studiu střední školy. První kapitola se zabývala definicemi a pojmy psychologie, motivace a potřeba. V každé části se autorka nejdříve zmínila o tom co to je (případně napsala definici). Po popisu jednotlivých pojmů se věnovala podsekcím daných pojmů. První kapitola objasnila co je to motivace a že nemá konkrétní definici, popsala historii a pohled zkoumání a popsala co je to motiv. Dále se v této kapitole bylo možné dozvědět, co spadá pod základní a co pod aplikované psychologické obory a jaké metody psychologie používá. Bylo zde popsáno, co je potřeba a jak souvisí s motivem. Autorka se rozepsala i o humanistickém přístupu k potřebě od amerického vědce Maslowa, se kterou se sama nejvíce ztotožňuje.

Druhá kapitola se věnuje tématu teorie motivace a poté pro práci podstatnější motivaci ve školství. Zde se podrobně rozebírají teoretické poznatky na téma vnější a vnitřní motivace k učení. Podle autorky práce je to jedna z nejzávažnějších problematik, kterou by měli pedagogové osvojit, naučit a uplatňovat ve své profesi. V poslední podkapitole je téma rozvoj motivace k učení, kde je možné se dozvědět jak by měl pedagog rozlišit kam patří jeho žák a jak by s ním měl nadále pracovat, aby ho pozitivně a vnitřně motivoval k učení.

Stěžejní částí této práce bylo dotazníkové řešení, které se nachází v třetí kapitole. Autorka nejprve popsala, kam spadá dotazníkové šetření, z jakého důvodu se praktikuje a k čemu mají sloužit jeho závěry. To byla poslední teoretická část této práce a dále práce řešila cíle této práce, sběr, analýzu dat a výsledky výzkumu otázku po otázce.

Čtvrtá kapitola si kladla za úkol vyhodnotit dotazníkové šetření a vyvodit z něj závěry ke kterým došel. Závěr šetření zní: respondenti studují z vlastní vůle a touhy proto, aby se daný obor naučili, ovládali ho a mohli se jím jednou žít. Jejich motivace k učení je vnitřní. Tento dotazník autorce osvětlil a dokázal, že studenti, které učí, nejsou z větší části ve škole proto, aby si někde "odseděli" část dne a poté mohli jít domů. Je tedy s podivem, proč na začátku bylo autorce řečeno, že ve škole být nechtějí a že do studia je donutil někdo z jejich příbuzných. Dotazník se položil těm samým studentům téměř po

roce od položení otázky ve třídě. Za ten rok se mohlo stát mnoho věcí, například mohli studenti dospět a brát studium vážněji, nebo když studenti věděli, že se jen tak autorka ptá ve třídě, tak jim nic nehrozí i když si budou vymýšlet, zde mohl být i faktor „řeknu, že mě to tu nebaví a nudím se, abych netrhal partu, nebo neklesl v očích spolužáků“. Ale ve chvíli, kdy se jim položila jasně dané otázka na papíru, tak znejistěli a pod rouškou anonymního dotazníku odpověděli popravdě, jak to cítí.

Otázka je, zda respondenti studují z potřeby seberealizace, nebo jestli studují kvůli potřebě autonomie (potřeba uznání, respektu, užitečnosti, nebo sebeúcty). Tato otázka si vyžaduje samostatné zkoumání a lze ji také navrhnout jako další téma pro samostatnou závěrečnou práci.

Na závěr si dovolí autorka uvést ještě jednu svou hypotézu. Podle autorky záleží i na tom, kdo daný předmět učí a jaký přístup má k žákům. Autorka tím chce říci, že pokud hodina není nudná, nastolí se téma a je možná diskuze, nebo se v hodině pronese vtip na dané téma, tak to studenti náležitě ocení, dávají pozor a z hodin si odnáší užitečné informace. Autorka dále vyzbrozovala, že stačí přijít do třídy s úsměvem a studenti se hned lépe učí a berou i nezajímavé téma se zájmem a motivací se ho naučit.

Hledání motivace u studentů není jednoduché a kor v dnešní uspěchané době, ale také to není nemožné. A proto pedagogové nesmí házet flintu do žita a musí hledat způsoby a řešení v každé situaci, která se jim během jejich profese přihodí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ADAIR, John Eric. *Efektivní motivace*. Praha: Alfa Publishing, 2004. Management (Alfa Publishing). ISBN 80-86851-00-1.

ČÁP, J.: *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.

HOMOLA, M.: *Motivace lidského chování*, 2. vydání. Praha: SPN, 1977. ISBN 14-478-77.

HRABAL, Vladimír; MAN František; PAVELKOVÁ Isabella. *Psychologické otázky motivace ve škole*. 2., upr. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, 232 s. Knižnice psychologické literatury. ISBN 80-04-23487-9.

MADSEN, Kaj Berg. *Moderní teorie motivace*. Academia, 1979.

MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. 1. vydání, Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80262-0174-8.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.

PAVELKOVÁ, I. *Motivace žáků k učení*. Praha: Univerzita Karlova, 2002. ISBN 80-7290-092-7.

PROVAZNÍK, V. a KOMÁRKOVÁ, R. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-283-3.

SMÉKAL, V.: *Psychologie osobnosti*. Praha: SPN, 1989.

VÁGNEROVÁ, M.: *Úvod do psychologie*. Praha: Karolinum, 2001(b). ISBN 80-246-0015-3.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0841-3.

FÜLE, Viktor. *Motivácia k výkonu a školská úspešnosť u stredoškolských študentov*. Brno, 2015. Diplomová práce. Masarykova univerzita filozofická fakulta psychologický ústav. Vedoucí práce PhDr. Zdenka Stránská, Ph.D.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

Deci, E. L., Vallerand, R.J., Pelletier, R.M.: *Motivation and Education: Self-Determination Perspective*. *Educational Psychologist*, 26, 1991, s. 325-346.

Seznam použitých internetových zdrojů

PRUNER, Jiří. *MOTIVACE ŽÁKŮ SŠ KE STUDIU NA VŠ*. Plzeň, 2015. Diplomová práce. Západočeská univerzita v plzni. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.

Adresa dotazníku - <https://www.surveio.com/survey/d/F8A3E2W2C2E5A9T3N>

PhDr. URBAN Jindřich, Ph.D. Co je psychologie [online]. SVŠE Znojmo – Univerzita třetího věku [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.svse.cz/uploads/File/Co%20je%20psychologie%20a%20cim%20se%20za%20byva.pdf>

Motivace IV. 2012. Studijní materiály Masarykovy univerzity v Brně. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2012/PSA_033/um/motivace_4.pdf

Kvantitativní výzkum vs. kvalitativní výzkum. *Survio.com [online]*. 23. 10. 2020 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.surveio.com/cs/blog/jak-vytvorit-dotaznik/kvantitativni-vyzkum-kvalitativni-vyzkum>

SEZNAM ZKRATEK

SŠ - Střední škola.

VŠ - Vysoká škola.

SOU - Střední odborně učiliště.

SOŠ - Střední odborná škola.

Např. - Například.

Atd. – a tak dále.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 Maslowova hierarchie potřeb	19
Obrázek 2 Model Maslowovi motivační teorie	19
Obrázek 3 Vztah mezi motivací a výkonem zjednodušeně (Mareš, 2013).	23

Seznam grafů

Graf 1: Otázka č. 1 – Pohlaví respondentů.	29
Graf 2: Otázka č. 2 - Věk respondentů.	30
Graf 3: Otázka č. 3 - Druh studia.	31
Graf 4: Otázka č. 4 – Studují respondenti to, co je baví?	31
Graf 5: Otázka č. 5 - Výběr oboru.	32
Graf 6: Otázka č. 6 - Plánují jít respondenti po SŠ na VŠ?	32
Graf 7: Otázka č. 7 - Jaký obor VŠ budou studovat?	33
Graf 8: Otázka č. 8 - Byli respondenti nuceni do studia?	33
Graf 9: Otázka č. 9 - Je maturita potřebná k životu?	34
Graf 10: Otázka č. 10 - Je maturita potřeba k větší výplatě?	34
Graf 11: Otázka č. 14 - Faktory, které ovlivnili výběr školy.	39

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
----------------------------	---

Příloha A - Dotazník

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Ing. Kristina Šantrůčková

Název kurzu: CŽV – Studium v oblasti pedagogických věd pro učitele odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku (CŽV DVPP DPS).

Název práce: Motivace studentů ke studiu SŠ

Rok: 2021

Počet stran textu bez příloh: 38

Celkový počet stran příloh: 3

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 0